

Sieviešu personības Japānā

valdnieces un kareives

Studiju programma: *Orientālistika*

Programmas līmenis: *Maģistra I. kurss*

Kurss: *Vēst6000*

Kursa nosaukums: *Izcilākās sieviešu personības*

Autors: *Patrīcija Avotiņa*

Satura rādītājs

Japānas vēstures hronoloģija.....	3
Sieviešu stāvoklis dažādos laikmetos.....	9
Senais periods.....	10
Asuka un Nara periods.....	11
Konfūcija mācība, reliģija un sieviete.....	12
Heian periods.....	13
Kamakura periods.....	14
Muromači periods.....	15
Edo periods.....	16
Japānas valdnieces.....	17
Himiko.....	18
Džingū.....	20
Genmei.....	21
Koken/Šotoku.....	22
Sievietes - samuraji.....	23
Vispārīgs apraksts.....	24
Tomoe kundze.....	25
Hangaku kundze.....	27
Curuhime no Omišimas salas.....	28
Ueno Curuhime.....	29
Nakano Takeko.....	30
Avoti.....	32

Hronoloģija

Japānas vēstures iedalījums

Valdnieču un imperatoru valdīšanas laiks

Sieviešu - samuraju pazīstamāko kauju hronoloģija

SENAIS PERIODS

Džomon

14000 p.m.ē. - 1000 p.m.ē

Jajoi

1000 p.m.ē - 300

Kofun

300 - 538

VIDUSLAIKU PERIODS

Kamakura

1185 - 1333

Kenmu atjaunošana

1333-1336

Muromači

1336 - 1573

Momojama

1573 - 1603

Asuka

538 - 710

Nara

710 - 794

Heian

794 - 1185

KLASISKAIS PERIODS

EDO PERIODS

Edo
1603 - 1868

MŪSDIENU PERIODS

Okupācijas laiks
1945 - 1952

Pēc okupācijas laiks
1952 - 1989

Heisei
1989 - 2019

Reiva
2020 -

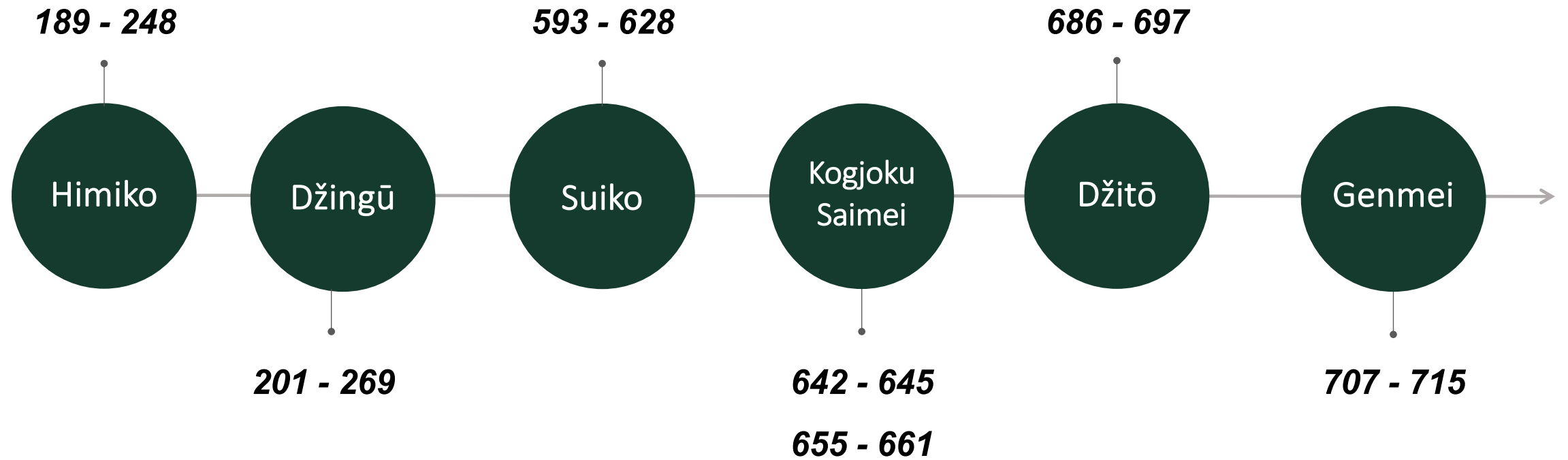
Meidži
1868 - 1912

Taišo
1952 - 1989

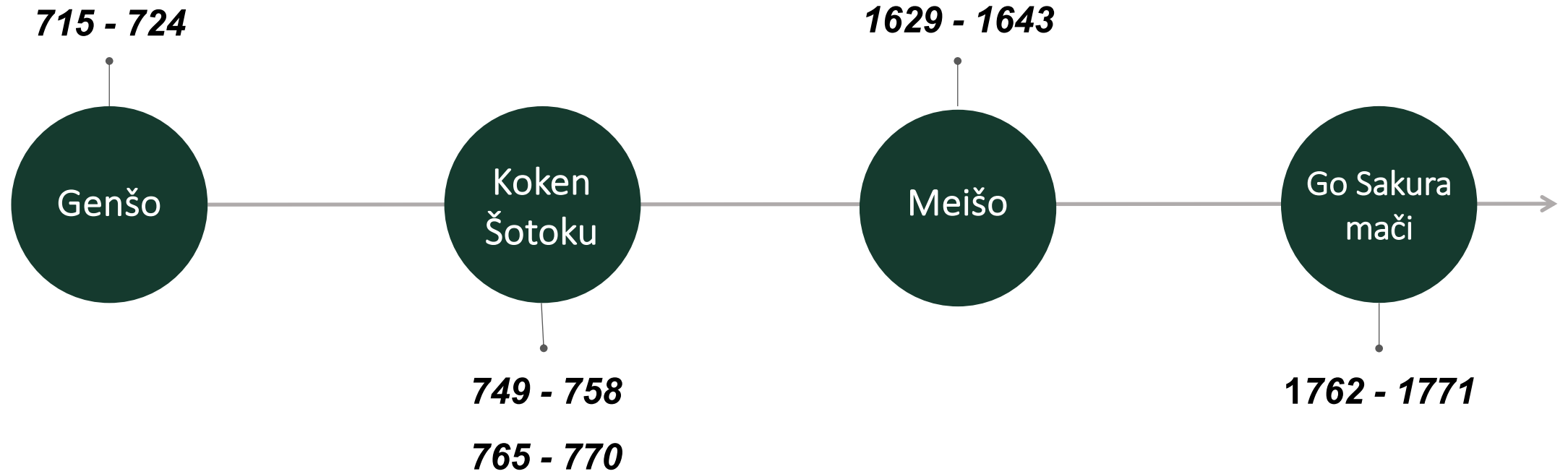
Šova
1926 - 1945

PIRMS KARA PERIODS

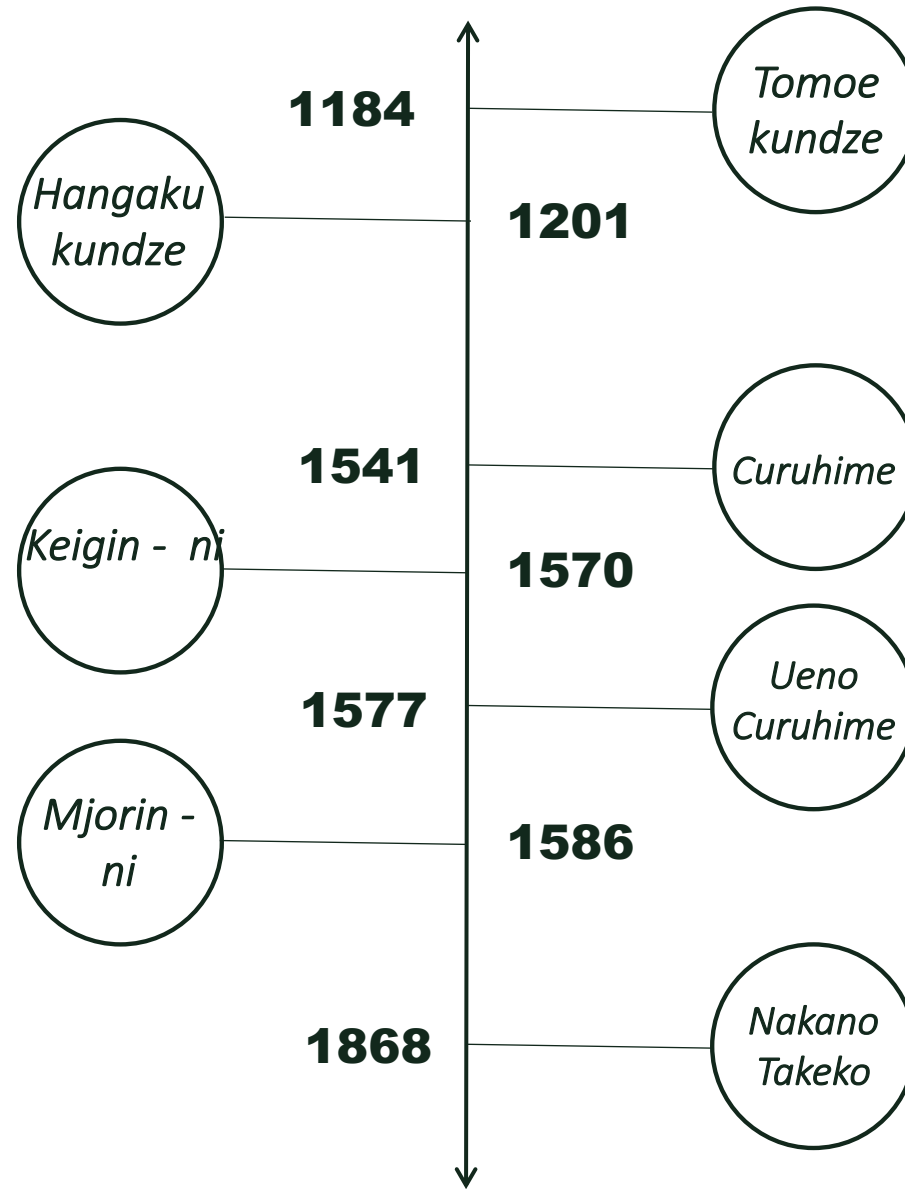
Valdnieču un imperatoru valdīšanas laiks

Valdnieču un imperatoru valdīšanas laiks

sleviešu - samuraju pazīstamāko kauju hronoloģija

Japānas vēsture

Laika periodu raksturojums

Sieviešu vēsturiskais stāvoklis

SENAIS PERIODS

Senajā periodā Japānā galvenokārt parādījās pirmās civilizācijas pazīme. Cilvēki nodarbojās ar drēbju aušanu, rīsu audzēšanu, kā arī piekopa šamanismu. Periodā beigās sāka parādīties dzelzs un bronzas izstrāde un ornamentu kalšana. Vienā no senās ēras laika periodiem, kas tiek dēvēts par Kofun, tika veidoti tā sauktie “apbedījuma pilskalni”, no kā arī izcēlās šī laika perioda nosaukums.

SIEVIETES STATUSS

Šajā laikā sievietes tika uzskatītas par vidutājiem starp cilvēku un garu pasauli, līdz ar to garīgā līdera lomu lielākoties ieņēma sievietes. Līdz ar to sievietēm pastāvēja iespēja kļūt par klanu vadonēm, ņemot vērā šo reliģisko pārsvaru. Ģimenes struktūra varēja būt gan matriarhāla, gan matrilineāla, kas arī nodrošināja sieviešu iespēju ieņemt augstas ietekmes pozīciju sabiedrībā.

ASUKA UN NARA PERIOD SATURA RĀDĪTĀJS

Periodas izceļas ar Ķīnas kultūras un administrācijas aktīvu ieviešanu Japānā. Studenti tika sūtīti uz Ķīnu, lai apgūtu dažādas prasmes un mācības un vēlāk ieņēma nozīmīgu vietu galmā. Pincis Šotoku Taiši (574 - 622) pieņēma 17 likumu konstitūciju, kurā kā Japānas kultūras balsti tika noteikti konfūciešu ideāli un budistu ētika. Līdztekus šim tika ieviests *ricurjo* 律令 likuma sistēma (administratīvā sistēma un kriminālkodekss, kas tika balstīts uz ķīniešu legālistu un konfūcija mācībām)

SIEVIETES STATUSS

Šajā laikā *nepastāvēja* kopīgi saskaņoti viedokļi par sievietes stāvokli sabiedrībā. No vienas puses, līdz ar Konfūcija un budisma ideju ienākšanu, sabiedrībā arī aktīvi tika integrēti šo mācību tradicionālie uzskati. No otras puses, budistu mūķenēm tika piešķirts vienlīdzīgs statuss ar mūkiem laika perioda sākumā. Līdz ar to ir grūti spriest kāda bija vispārējā attieksme pret sievietēm, tomēr var skaidri pateikt, ka pāreja no matriarhālās ģimenes sistēmas uz “patriarhālās ģimenes paradigmu” notika *ricurjo* likuma iespaidā

Konfūcija mācība un sievietē

Tikai sievietes un mazie cilvēki 小人 ir grūti tikt galā. Esiet tuvu viņiem, un viņi nav pazemīgi, turieties pa gabalam un viņi sūdzas ”(Teiciens, 17.25)

Agrīnajā Konfūcija mācībā par sievietēm netiek minēts daudz. Sekojošie interpretējumi un mācības uzliek uzsvaru uz sieviešu zemo statusu, rakstura vājumu u.t.t. Viena no būtiskākajām domām Konfūcija mācībā uzsver sievietes saikni ar vīrieti; sievietei jābūt paklausīgai tēvam, vīram, brāļiem un dēliem

Reliģija un sievietē

Tiek minēts, ka Naras un Asuka perioda laikā vairākos reliģiskos tekstos parādījās ideoloģiski līdzīgi uzskati. Proti, analizējot tekstus atrasts stereotipisku sieviešu iedalījums: kārdinātāja, māte, mūķene, loma kā “labai meitai” un “labam draugam”. Budismā arī tiek uzskatīt, ka sievietē nevarēja iemiesot vai kļūt par dievību; vispirms sievietē jāpārdzimst par vīrieti

HEIAN PERIODS

Heian perioda viena no nozīmīgākajām pazīmēm bija aristokrātijas kultūras uzplaukums. Imperatora galms aktīvi iesaistījās estētiskās pilnveidošanas meklējumos, novedot pie jauniem sasniegumiem mākslā un literatūrā. Bezrūpīgas dzīves apburti, imperators un viņa galms atsvešinājās no politiskām lietām, līdz ar to nostiprinājās privātā vara un privātīpašuma skaits palielinājās. Viens no galvenajiem klaniem, kas izmantoja galma vienaldzību bija Fudživara klans, kuri pielietoja tā saukto “precību politiku”. Rezultātā, Fudživara klana locekļi ieņēma ietekmīgus galma amatus.

SIEVIETES STATUSS

Sievietes šajā laikā izbaudīja lielāku radošo brīvību un galma literatūru dominēja sieviešu rakstnieces. Vienlaikus sievietes ieņēma nozīmīgu lomu Fudživaras klana “precību politikā”. Neskatoties uz to, sieviešu statuss sabiedrībā pazeminājās. Sievietes primāri bija atbildīgas par bērnu audzināšanu, tomēr netiek aizliegts šķirties un apprecēties vēlreiz. Reliģijas jomā, budistu mūķenes tika izslēgtas no valsts ceremoniju amatiem, kā arī pazuda oficiāli atzītas sieviešu ordinēšanas iespējas.

KAMAKURA PERIODS

Izmaiņas kas notika Japānas sabiedrībā šajā laikā tiek poētiski dēvētas par pāreju "no krizantēmas uz zobenu". Krizantēma pārstāvēja Heian perioda bezrūpīgo galmu un zobens simbolizēja militāro pārvaldi un samuraju šķiras izveidi. Kopsavilkumā. samuraji izveidoja paši savu kultūru, pieņemot "Kareivja ceļa" 武士道 (samuraju uzvedības un dzīves kodekss) kā uzvedības pamatu. Imperators valdīja tikai simboliski; militārie vadītāji *šogun* 将軍 bija de facto valdnieki. Tika izveidota "šugo - dzjito" sistēma (militāro gubernatoru - zemes pārstāvju sistēma). Uzplauka jauns mājsaimniecības veids *ie* 家. Imperatora mēģinājumi gāzt militāro valdību noslēdza Kamakuras periodu.

SIEVIETES STATUSS

Līdz ar *ie* ieviešanu, sievietēm pazuda iespējas strādāt publiskās sfērās (mākslinieces, tirgotājas). Sievietes, kuras apprecējās spēcīgā ģimenē un ieņēma "likumīgās" sievas statusu tika atzītas sabiedrībā un līdz ar to ieguva neoficiālu varu. Kamakuras perioda sākumā atraitnes jeb *goke* 後家 ieņēma ievērojamu statusu, jo viens no viņas pienākumiem bija aizvietot mirušā vīra vieta. Kaakuras perioda sākumā sievietes arī varēja iegūt ģimenes piešķirtu privātu mantojumu; periodā beigās tas tika pievienots ģimenes kopējam īpašumam. Līdz ar kareivju sabiedrības nostiprināšanos, arī kareivju sievas un meitas tika apmācītas cīņas mākslā un ieroču izmantošanā, lai viņas būtu spējīgas aizsargāt māju vīra/tēva prombūtnē

MUROMAČI PERIODS

Perioda sākumā samuraji nostiprināja varu; imperatora galms cīņā cieta neveiksmi un atkāpās no oficiālās varas, tomēr vairākus gadus šīs nesaskaņas starp imperatoru un militāro valdību turpinājās. Periods tiek iedalīts divās daļās: Ziemeļu un Dienvidu galma laiks **南北朝時代**(1336 - 1392) un Karojošo valstu laiks **戦国時代** (1465 - 1573). Pēc 1392. gada Imperators oficiāli ieņēma tikai simbolisku lomu Japānas politikā. Onin karš **応仁の乱**(1476 - 77) izraisīja nopietnu politisko sadrumstalotību; zemnieki sacēlās pret zemes īpašniekiem, samuraji pret vadoņiem; centralizēta vara kļuva praktiski neeksistējoša. Muromači perioda beigās Japānā ieradās pirmie eiropiešu misionāri.

SIEVIETES STATUSS

Šajā nemierīgajā laikā sievietes tika izmantotas, lai nostiprinātu savienību starp ģimenēm; viņas tika precinātas pat vairākas reizes, lai dzemdētu daudz bērnus. Sieviešu militārie panākumi, piedalīšanās kaujās, amatu ieņemšana armijā, vispārīgā kontekstā tika “nogrūsti malā”; izņēmumi izveidojās, ja vietējā publika vai pakļautie aktīvi turpina slavēt kādu vienu noteiktu sievieti. Sievietēm-kareivēm bieži vien netika piešķirta atlīdzība vai kāda lojalitāti apstiprinoša piemiņa. Lielākoties viņas darbojās mājas sfērā, līdz ar to tika likts milzīgs uzsvars uz labām manierēm, citādāk pat vissīkākā ceremoniju detaļu neievērošana varētu novest pie konflikta starp diviem klaniem. Kara laikā, kad daudzi tika brutāli nogalināti, lai pasargātu savu godu, sieviešu vidū nereti tika veikta rituālveida pašnāvība.

EDO PERIODS

Edo periods vislabāk pazīstamas ar *sakoku* 鎖国 jeb pašizolācijas ēras ieviešanu Japānā. Periods raksturīgs ar politisko stabilitāti, mākslas un ekonomikas uzplaukumi. Tika nodibināta šķiru sabiedrība, kurā pastāvēja samuraji, zemnieki, ražotāji, tirgotāji un izraidītie jeb ārpušķiras cilvēki. Šajā laikā neo - konfūcisms aizvietoja budismu kā valsts vadošā mācība. Par spīti ilgstošajam miera laikam, Edo periods beidzās ar Bošin karu - japāņu pilsoņu karš, kas ilga no 1868. - 1869. gadam. Karā cīnījās divas puses, Meidži armija, kas vēlējās atgriezt atpakaļ imperatora varu un Tokugavas militārās valdības piekritēji - samuraji un viņu ģimenes.

SIEVIETES STATUSS

Līdz ar neo - konfūcisma ieviešanu, sievietēm tika mācīts tām piederošās tradicionālās vērtības - paklausība un pakļautība. Edo perioda laikā sieviešu diskriminācija sasniedza jaunus augstumus, kas iepriekš karaspēka nepieciešamības dēļ tika neievēroti. Sievietēm nevārēja piederēt privātīpašums, viņām tika iegta pieeja politikai un galvenokārt bija jāiemieso jāiemieso “laba sieva, vieda māte” doma. Sievietes nevarēja iestāties armijā; tikai Bošin kara laikā dažās vietās šis aizliegums tika atcelts.

Japānas valdnieces

Himiko 卑弥呼

Džingū 神功

Genmei 元明

Koken/Šotoku 孝謙

HIMIKO 卑弥呼

Himiko arī dēvēta par Pimiko jeb “saules meitu” bija šamane un vadone, kuru pēc nostāstiem izvēlējās cilvēki. Viņa pārvaldīja Va zemes (agrīnā Japāna) mītisko Jamatai karalisti, kuru uzplauka viņas valdīšanas laikā. Viens no nozīmīgākajiem Himiko sasniegumiem ir robežu attiecību politika ar Vei valsti (mūsdienu Ķīna). Satiekoties ar Vei valsts sūtņiem viņa ne tikai nostiprināja šīs diplomātiskās attiecības, bet arī saglabāja monopolu par tādiem resursiem kā dzelzs kalšana un Jamatai karalistei raksturīgais instrumentu dizains. Ņemot vērā šīs diplomātiskās attiecības viņa tiek minēta gan agrīno dinastiju hronikās, gan arī ķīniešu darbā “Trīs valstu pieraksti” 三國志”:

“Iepriekš valsts valdnieki bija vīrieši. Apmēram septiņdesmit vai astoņdesmit ilga nesaskaņas un konflikti. Līdz to cilvēki izvēlējās sievieti kā valdnieci. Viņas vārds bija Himiko. Viņa piekopa maģiju, apburot cilvēkus. Lai gan nobriedusi vecumā, viņa neapprecējās. Viņai bija jaunākais brālis, kas palīdzēja viņai vadīt valsti. Pēc tam, kad viņa kļuva par valdnieci, tikai daži viņu redzēja klātienē. Viņai kalpoja tūkstots sievietes kā pavadones, bet tikai viens vīrietis. Viņš pasniedza viņai ēdienus un dzērienus un kalpoja kā sarunu vidutājs. Viņa uzturējās pilī, kuru ieskāva torņi, barjeras un apbruņoti vīri pastāvīgas modrības stāvoklī”

HIMIKO 卑弥呼

Vēl viens no pierādījumiem par Himiko veiksmīgo valdīšanu ir ķīniešu hronikas ieraksts par Va valsti, kurā tiek vēstīts, ka karalistē ir vairāk nekā septiņdesmit tūkstoši mājsaimniecību, labi organizēti likumi un nodokļu sistēma, kā arī plaukstoša tirdzniecība. Tiek pieļauts, ka viņa nomira konfliktā ar Kunu valsti, kas atradās dienvidos no Va valsts. Saskaņā ar tā laika tradīcijām, viņai tika uzcelts liels apbedījumu pilskalns (apmēram 100 metru diametrā). Pēc viņa nāves troni uzurpēja nezināms vīrietis un atkal izcēlās nesaskaņas, kas beidzās, kad jauna meitene vārdā Ijo tika iecelta tronī. Mūsdienās Himiko ir kļuvusi par nacionālisma simboli, par attālu, bet pieejamu pagātnes iemiesojumu.

DŽINGŪ 神功

Pazīstama arī kā princese Okinaga Taraši 息長帯比売 bija agrīnās Japānas imperatore, kura valdīja kā reģente pēc vīra nāves 200. gadā. Ņemot vērā, laika avotu pusvēsturisko dabu tiek pieņemts ka Džingū bija tā pati sieviete kas minēta ķīniešu hronikās kā Himiko. Mūsdienās vēl joprojām nav noskaidrots vai Džingū un Himiko bija viena tā pati sieviete, vai divas atšķirīgas personības. Džingū tiek minēta arī kā pēdējā faktiskā Jajoi perioda valdniece. Viens no viņas pazīstamākajiem sasniegumiem bija iespējamais brauciens uz “apsolīto zemi” jeb Sillu (mūsdienu Koreja). Lai gan dažos vēstures avotos šis notikums tiek aprakstīts, Korejas teritorijā nav atrasti pārliecinoši pierādījumi par Džingū varas izpausmi, līdz ar to šis fakts var tikt pamatoti apšaubīts.

Dzīves laikā Džingū piedzīvoja divas tautas sacelšanās. Pirmo reizi tauta sadumpojās pēc Džingū vīra, imperatora Čūai 仲哀天皇, nāves un otro reizi, kad viņa atgriezās no iepriekšminētā brauciena uz Sillu. Abas reizes Džingū veiksmīgi apspieda šos nemierus. Vēsturiski viņa tiek cienīta kā izcila karavadone, kura likusi “Japānas ierociem spīdēt pāri jūrām”. Klīst nostāsti, ka iedvesmojoties no viņas tēriem, radās japāņu sieviešu apģērba daļa pazīstama kā *obi* 帯. Vārds Džingū viņai ticis piešķirts tikai pēc nāves. Lai gan 1881. gadā Džingū bija pirmā sieviete, kas tika attēlota uz japāņu banknotes (ilustrācija nebija prezīca; mākslinieks attēloja savu sekretāri, kura nebija japāniete), Meidži valdīšanas laikā viņa tika noņemta no oficiāli atzītās valdnieku līnijas. Tomēr 1920. gados, Pirmā pasaules kara notikumu iespaidā, viņa kļuva par nacionālās ekspansijas simbolu

GENMEI 元明

Genmei bija 43. Japānas valdniece un ceturtā no astoņām sievietēm, kas ieņēma imperatores - reģentes lomu. Viņas valdīja no 708. - 715. gadam. Viņa izceļas ar lielu politisku aktivitāti valdīšanas laikā, kas astāja nozīmīgu iespaidu vēsturē. Zināms, ka viņa, balstoties uz juridiskajiem kodeksiem, stiprināja centralizētās administrācijas pilnvaru, kā arī īstenoja bēguļojošu zemnieku aizliegšanu un muižnieku un budistu tempļu kalnu un lauku zemes privātīpašuma ierobežošanu. Viņas valdīšanas laikā galvaspilsēta tika pārcelta uz Heidžo (mūsdienā Nara) un kļuva par plaši izslavētu tirdzniecības punktu starp Ķīnu, Japānu un Koreju. Pirmajā valdīšanas gadā, 708. gadā, viņa pavēlēja izstrādāt pirmos kalumus jaunām vara monētām, mēģinājumā aizstāt maiņas darījumus ar valūtu.

Tomēr visnozīmīgākais sasniegums bija viņas dāvanas kultūras vēsturei - seno lietu reģistrs **古事記**, vecākais Japānas dokuments, un vietējo laikrakstu apkopojums *fudoki* **風土記**. Projekta sākums atrodams jau pirms Genmei valdīšanas laika, tomēr viņas ietekmes dēļ tas tika pabeigts. 711. gadā Genmei pavēlēja galma akadēmiķim O-No-Jasumaro, fonētiski transkribēt iepriekšējā imperatora pavadoņa Arē citējumus, izmantojot ķīniešu rakstzīmes. Gadu vēlāk, 712. gadā radās Japānas pirmajā "vēstures" grāmata - *seno lietu reģistrs* **古事記**; tā trīs sējumi hroniski apraksta Japānas tautas rašanās mītu, imperatora klana un aristokrātisko ģimeņu pieaugumu no Visuma mitoloģiskā sākuma. Paralēli šim, viņa arī lika provinču valdībām savākt un apkopot vietējās leģendas un mutiski mantotās pasakas, kā arī tādās šķietami nesvarīgas lietas kā informāciju par augsni, produktiem, laikapstākļiem un ģeoloģiskajām īpašībām. Rezultātā izveidojās liela vietējo laikrakstu kolekcija *fudoki* **風土記**, kas ir nenovērtējama kā faktiski vienīgais Japānas seno tradīciju avots

KOKEN/ ŠOTOKU 孝謙

Koken piedzima ar titulu princese Abe; pirmoreiz valdīja kā imperatore Koken un otrajā valdīšanas laikā bija pazīstama kā imperatore Šotoku. Pirmo reizi ieņēma troni 749. gadā, bet atteicās no tā 758. gadā, par labu princim Džunin. Otreiz ieņēma troni 764. gadā. Koken bija plaši pazīstama kā pārliecināta budisma piekritēja, kas arī atspoguļojās uz viņas politisko aktivitāti. Pēc iestāšanās tronī, viņa izdeva ediktu, kas pasludināja jauna laikmeta sākumu ar nosaukumu *“Debesu miers un uzvaru nesošie dārgumi”* (citās versijās tiek tulkots kā *“uzvaru nesošais budisms”*). Koken arī aktīvi mudināja uz lielāku budisma sutru izdruku un izplatīšanu tempļos, kuri bija imperiālā galma aizbildniecībā, tādējādi nostiprinot budisma integrāciju Japānas kultūrā.

Tomēr ne visi viņas panākumi bija saistīti ar budisma izplatīšanu. Koken arī nostiprināja troņa varu un sodīja savus pretiniekus, aizliedzot nepilnvarotām personām atgūt zemi privātai peļņai un ierēdņiem - nēsāt ieročus. Par godu militārās darbības uzvarām viņa pavēlēja vienu miljonu reliģisko piekariņu apdruku. Šie piekariņi, kas saglābājušies līdz mūsdienām, ir vieni no agrīnākajiem iespaidumiem pasaules vēsturē. Neskatoties uz visu, Genmei valdīšanas laiks vēsturiski ir pazīstams kā nemierīgs. Viens no galvenajiem iemesliem kādēļ viņas valdīšana izraisīja nepatiku bija baumas par iespējamo mīlas dēku starp viņu budistu mūku Dokjo. Visticamāk šādi nostāsti radās, jo Koken valdīšanas laikā piešķīra Dokjo vairākus titulus un ietekmīgu vietu galmā. Viņu arī mēģināja divas reizes gāzt no troņa, tomēr abas reizes bija neveiksmīgas un Koken nomira 770. gadā, 58 . gadu vecumā.

Sievietes - samuraji

Vispārīgs apraksts

Tomoe kundze 巴 御前

Hangaku kundze 坂額御前

Dzuruhime no Omišimas salas 鶴姫

Ueno Curuhime 上野鶴姫

Nakano Tokeko 中野 竹子

VISPĀRĪGS APRAKSTS

Sievietes - samuraji galvenokārt tiek dēvētas par *onna - bugeiša* 女武者, kas apzīmē aizsardzības stratēģijas kareivi; retāk arī nodala *onna - muša*: uzbrukuma stratēģijas kareive. Šīs sievietes tika apmācītas dažādos cīņas mākslas veidos un tādās samuraju metodēs kā zirgu jāšana un loka šaušana. Kareives visbiežāk tiek attēlotas izmantojot *naginata* なぎなた asmeni, kas arī tiek uzskatīts par vienu no klasiskajiem sieviešu samuraju ieročiem. Šīm ilustrācijām piemīt tendence izkrāšņot sieviešu samuraju izskatu, tādēļ viņas parasti tiek attēlotas izsmalcinātākajās klasiskā *joroi* 大鎧 stila bruņās (japāņu tradicionālās bruņas, kuras izmantoja aizsardzībai kaujā, kurā tika izmantoti zobeni un bultas).

Lai uzsvērtu sievišķību, kareives tika attēlotas ar neapsegto galvu, t.i., ietērptas platās *hakama* 袴 biksēs (daļa no tradicionālā japāņu apģērba). Dažās ilustrācijās sievietes - samuraji tiek attēlotas ar lāča ādas kurpēm un brīvu (bruņutērpa neapsegto) kreiso roku. Šī ir atsauce uz Genpei kara laika apģērbu, kurā arī piedalījās pirmā sieviete - samurajs - Tomoe kundze.

TOMOE KUNDZE 巴 御前

Tomoe kundze dzīvoja 12. gadsimta vidū un tiek aprakstīta kā “sievietes - samuraju arhetips”. Ņemot vērā, ka viņa dzīvoja ievērojamu laiku atpakaļ, līdz mūsdienām ir saglabājušās tikai aptuveni liecības par viņas eksistenci. Pēc nostāstiem, Tomoe bija ģenerāļa Minamoto Jošinaka kalpone/mīļākā, citos avotos arī viņa tiek minēta kā sieva. Tomoe kundze tika minēta eposā “Heikes stāsts” 平家物語 kas aprakstīja Genpei kara laika nesaskaņas starp diviem klaniem. Šajā eposā viņa tiek aprakstīta kā:

“Godzen bija gari melni mati un gaiša āda un viņas seja bija ļoti pievilcīga, turklāt viņa bija bezbailīga jātniece, kuru ne sīvākais zirgs, ne nelīdzenākā zeme nevarēja nobiedēt; un tik veikli viņa pārvaldīja zobenu un loku, ka viņa līdzinājās tūkstots kareivjiem un bija tik spējīga, lai tiktos ar dieviem vai ļauniem gariem. Daudzas reizes viņa gājusi vareni apbruņotā (kara) laukā un uzvarējusi neskaitāmas cīņas ar drosmīgākajiem ģenerāļiem. Un tā (arī) bija šajā pedējā kaujā, kad visi citi bija nokautu vai aizbēguši, starp pēdējiem septiņiem jāja Godzen”

TOMOE KUNDZE 巴 御前

Tomoe pavadīja vīru uz kara kampaņām un uzticīgi viņam kalpoja kaujas laukā kā “karaspēka galvenā komandiere”. Pēc nostāstiem, piedalījās vienā no pēdējām Genpei kara kaujām, kurā viņa cīnījās ar Musaši klana leģendāro samuraju Onda-no-Hačiro un uzvarēja. Arī šī pēdējā kauja tika aprakstīta “Heikes stāstā”:

“Bet tagad viņu skaits bija nokauts līdz pieciem un starp tiem Tomoe vēl joprojām turēja savu vietu. Saucot viņu pie sevis, Kiso (Jošinaka) teica: “Tā kā tu esi sieviete, tev labāk būtu tagad bēgt projām. Es esmu izlēmis mirt, vai nu no ienaidnieka rokas, vai savējās, un kā gan es tiktu nozākāts, ja savā pēdējā cīņā es mirtu kopā ar sievieti?” Tomēr par spīti šiem pārlicinātajiem vārdiem, Tomoe viņu nepameta un joprojām pilna ar cīņas sparū viņa atbildēja: “Ak, (kaut būtu) kāds man līdzvērtīgs varens kareivis, tad Kiso redzētu kādā ievērojamā nāvē es esmu spējīga nomirt!” Un tad viņa veda zirgu sāņus un gaidīja. Tajā laikā Onda-no-Hačiro no Musaši, varens un drošsirdīgs samurajs, iejāja ar līdz pat trīsdesmit sekotājiem un Tomoe nekavējoties iedragāja viņu loku un metās Onda virsū. Ar viņu cīnoties, viņa novilku viņu no zirga muguras, piespieda mierīga pret sava zirga seglu un nogrieza viņam galvu. Tad viņa novilka bruņas un aizbēga uz austrumu provincēm”

HANGAKU KUNDZE 坂額御前

Hangaku piedzima Taira klanā kā Hangaku Itazaki. Viņa dzīvoja kopā ar ģimeni Ečigo provincē (mūsdienu Nīgatas prefektūra). Viņa piedalījās Kennin sacelšanās (1201 - 1203), par ko dēvēja Taira klana ģimenu sacelšanos pret valdošo militāro varu. Hangaku bija viena no Torisakas cietokšņa ģenerāļiem, kas vadīja uzbrukumu pret Sasaki Moricuna armiju, kuri mēģināja apspiest nemierus, lai saglabātu neoficiālās valdības varu.

Viņa bija neatņemama daļa no Torisakas pils aizsardzības spēkiem. Vēsturiski tiek atzīta viņas drosme un vadības spējas sacelšanās laikā, kā arī nepārspējamās loka šaušanas dotības. Ilustrējumos viņa tiek attēlota izsmalcinātākajās samuraju ģenerāļu bruņās, kuru sarkanās zīda lentes un apzeltījums, uzsvēra gan viņas statusu un sievišķību. Viņas rokas tika atstāta neapsegta, lai būtu iespējams šaut loku. Grāmatā par sievietēm - samuraji tika iekļauts citāts par Hangaku: *“Ģērbusies kā vīrietis, Hangaku stāvēja uz pils torņa un ar bultām nošāva visus tos, kas nākuši kaitēt ļaunu”*. 1203. gadā Hangaku tika ievainota un ar to sacelšanās tika apspiesta. Viņa kļuva par kara gūstekni un pēc valdošā karakunga pavēles apprecēja viņa pavadoni Asari Jošito. Gadu vēlāk pēc sagūstīšanas viņai piedzima dēls; par atlikušo dzīves daļu nav pieejama informācija

CURUHIME NO OMIŠIMAS SALAS 鶴姫

Dzuruhime piedzima 1526. gadā Ojamazumi svētnīcas galvenajam priesterim Ohori Jazumoči. Dzimšanas laikā salā bija izcēlies konflikts starp vadošo Kono klanu un Uči klanu, kuri gribēja sagrābt varu pār salu. Pēc tēva nāves Curuhime ieņēma viņa vietu, kurš dzīves laikā bija ne tikai priesteris bet arī salas iedzīvotāju līderis, un vadīja Omišimas aizsardzību pret Uči klana uzbrukumiem. Kad Curuhime sāka pretošanās uzbrukumus 1541. gadā, viņa bija 16. gadus veca. Drosmi viņa smēlās no pārliecības, ka, būdama priestermeita, viņa bija salas aizsardzības dievības Mišima Mjodžin iemiesojums. Ņemot vērā šo reliģisko saikni un Curuhimes vecumu, viņa tiek dēvēta par samuraju “Žannu Darku”.

Lielākā daļa no konflikta norisinājās jūrā, līdz ar to Dzuruhime arī tiek dēvēta par “jūras princesi”. Viņa veiksmīgi nosargāja salu un Kono klanu, tomēr četrus mēnešus vēlāk Uči klans uzbruka vēlreiz. Viena no Curuhimes kaujām pret Uči klanu tiek aprakstīta šādi:

“Obara sēdēja uz kuģa klāja un izbaudīja glāzi ar sake līdz viņu pārsteidza pēkšņs uzbrukums, kā arī fakts, ka to vadīja sieviete. Apkārt sprāga sfēriskās bumbas mestas no Curuhimes kuģa. Obara sāka smieties par viņas iedomību, bet Curuhime ātri viņu pievarēja”

Curuhime noslīcinājās 18. gadu vecumā, jo viņas mīļākais nomira kaujā pret Uči klanu. 1543. gadā pēc viņas nāves Curuhimes bruņas tika ievietotas Omišimas Ojamazumi templī. Laika gaitā Curuhimes un citu kareivju bruņas kļuva par reliģiskiem piemiņas

UENO CURUHIME 上野鶴姫

Ueno Curuhime dzīvoja vēlīnājā Japānas karojošo valstu laikā (1467-1615) un bija pēdējā Ueno klana līdera, Mimura Iječika meita. 1575. gadā Mori armija sāka uzbrukumu Mimuras ģimenei. Šajā laikā Ueno Curuhime piedalījās ģimenes pils aizstāvēšanā, bet mēģinājumi bija neveiksmīgi un drīz Ueno klans bija piespiests padoties. Šajā laikā, lai izbēgtu no kara gūstekņu likteņa, cilvēki, it īpaši sievietes, izdarīja rituālveida pašnāvību. Arī šajā gadījumā pils iedzīvotāji bija samierinājušies ar šādu likteni, tomēr Ueno Curuhime noraidīja pavēli un uzstāja, ka labāk nomirt cīnoties pret Mori spēkiem kara laukā. Viņa aicināja arī citas ģimenes sievietes pievienoties. Viņai izdevās pierunāt vēl 33 sievietes, pasludinot ka cilvēki, kas piedalīsies cīņā nokļūs Amida Budas šķīstās zemes paradīzē.

Pēc ierašanās kauja laukā Curuhime mēģināja vienoties par dueli ar Mori armijas ģenerāli, tomēr viņš atteicās, slavīnot Curuhimi kā “cēlu sievieti”. Iebrukušās armijas kareivji atteicās uzbrukt Dzuruhimei un viņas pavadoņiem un par spīti mēģinājumiem pretoties Curuhime līdz ar atlikušajiem ģimenes locekļiem bija spiesti izdarīt pašnāvību. Nostāsti vēsta, ka viņa nomira citējot budistu lūgšanu un līdz ar viņas nāvi 1577. gadā, Ueno klans pārstāja eksistēt

NAKANO TAKEKO 中野 竹子

Nakano Takeko piedzima 1847. gadā un nomira 1868. gada 16. oktobrī Bošin kara 戊辰戦争 laikā. Viņa bija Nakano Heikai, samuraja un Aidzu ministra, meita. Jaunībā Takeko tiek raksturota, kā izskatīga, labi audzināta sieviete, kura dzimusi ļoti spēcīgā samuraju ģimenē. Vēlāk viņa arī tika slavināta kā viena no prasmīgākajām nagingatas asmeņa kareivēm. Bērnība viņa aizrautīgi lasīja stāstus par samuraju cīņām pagātnē. Takeko mīļākais stāsts bija par Tomoe kundzi. Laika periodā no 1853. gada līdz 1863. gadam viņa tika strikti apmācīta kaujas mākslā. Šajā laikā viņa arī tika noalgota kā kaujas mākslas skolotāja un apmācīja vienu no Nivases reģiona (mūsdienu Okajamas prefektūra) ministra sievu. 1868. gadā Nakano Takeko atgriezās mājās, kur viņa turpināja apmācīt sievietes un bērnus kaujas mākslā. Kad izcēlās Bošin karš viņa (1868 - 1869) piedalījās Tokugavas militārās pārvaldes aizstāvju pusē.

NAKANO TAKEKO 中野 竹子

Bošin kara laikā Takeko bija viena no sieviešu armijas pulka vadītājām. Šis pulks lielākoties darbojās neatkarīgi no kopējās armijas pavēlēm, jo viņām netika dota atļauja piedalīties daudzās cīņās. Sieviešu pulks tika paredzēts kā rezerves līdzeklis, ko izmantot absolūtas nepieciešamības gadījumā. Takeko pēdējā un nozīmīgākā kauja izcēlās pie Janagi tilta. Pie šī tilta sieviešu pulks cīnījās pret Meidži armiju. Kaujas laikā Meidži armija saņēma pavēli atvest sieviešu pulku dzīvu kā kara gūsteknes, tomēr šī pavēle tika atcelta, redzot cik neganti sieviešu pulks cīnījās. Vienā no kaujas aprakstiem tiek vēstīts, ka Takeko *“ar sasietiem matiem, biksēm un dzelžainām acīm, izstaroja ievērojamu vīriešu garu (šeit domāts kareivīga gars) un viena pati cīņā nogalināja piecus vai sešus kareivjus”*.

Pēc pavēles atcelšanas Meidži spēki atvēra uguni uz sieviešu pulku, tajā skaitā ievainojot arī Nakano Takeko. Pirms nāves viņa esot lūgusi māsai, kura arī bija daļa no šī sieviešu pulka, nocirst galvu, lai tā nekļūtu par Meidžu spēku kaujas piemiņu. Viņas lūgums tika izpildīts un pēc nāves Nakano Takeko tika apglabāta Fukušimas prefektūrā un viņas naginata asmens tika ziedots Hokai templim. Mūsdienās blakus šim templis atrodas arī viņai veltīta piemiņas statuļa.

AVOTI

1. Alam, M. The Early Japanese and their Religio - Cultural Life: A Historical Overview. IN: *"Philosophy and Progress"*, vol. 1, no. 1, 2014
2. Allen - Choi, P. Changes in Status of Japanese Women. IN: *"The Ohio Journal of Science"*, Vol.58, No. 1, 1958
3. Amstutz, G. Ambivalence Regarding Women and Female Gender in Premodern Shin Buddhism. In: *"Japanese Religions"*, vol. 35, no. 1 - 2, 2005
4. Andressen, C. A Short History of Japan: From Samurai to Sony. Sydney: Allen & Unwin, 2002
5. Bary, T., Yoshiko, D. (ed) Sources of Japanese Tradition: From earliest times to 1600. New York: Columbia University Press, 2001
6. Benard, E., Moon, B. (ed) Goddesses Who Rule. Oxford: Oxford University Press, 2001
7. Brown, D. (ed.) The Cambridge History of Japan. Cambridge: Cambridge University Press, 1993
8. Cullen, L. M. A History of Japan, 1582 - 1941: Internal and External Worlds. Cambridge: Cambridge University Press, 2010
9. Deal, W. Handbook to Life in Medieval and Early Modern Japan. Case Western Reserve University Publications, 2006
10. Encyclopedia [\[https://www.encyclopedia.com/women/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/koken-shotoku-718-770\]](https://www.encyclopedia.com/women/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/koken-shotoku-718-770) skatīts 18/03/2020
11. Friday, K. Hired Swords in the Rise of Private Warrior Power of Early Japan. Paloalto: Stanford University Press, 1996
12. Gastineau, Z. How Women in Heian Japan Reflect and Alter Ancient China's Ideal Woman: The Warriors of Virtue. Thesis: University of Arkansas, 2015
13. Henshall, K. A History of Japan: From Stone Age to Superpower. New York: Palgrave Macmillan Publications(2nd ed.), 2004
14. Kidder, J. Ancient Japan. Oxford: Elsevier-Phaidon, 1977
15. Ko. D. Creation of Patriarchy in Japan: Wakita Haruko's Women in Medieval Japan From a Comparative Perspective. IN: *"International Journal of Asian Studies"*, vol. 5, no.2, 2008
16. Kurihara, T. A. Nichiren's Perspectives on the Enlightenment of Women. IN: *"History of Women in Japanese Buddhism"*. Tokyo: Tokyo

17. Levi, N. The Impact of Confucianism in South Korea and Japan. Warsaw: Acta Asiatica Varsoviensia, 2013
18. Littlejohn, L. Confucianism: How Analects Promoted Patriarchy and Influenced The Subordination of Women in East Asia. Young Historians Conference, 2017
19. Loh - Hagan, V. Girl Warriors. Ann Arbor: Cherry Lake Publishing, 2020
20. Morgan, C. The Many Faces of Queen Himiko: Interactions of Gender, Archaeology and Popular Culture. Thesis: University of Texas, 2004
21. Morris, I. Nichiren's Views on Women. IN: *"Japanese Journal of Religious Studies"*, vol. 30, no.3-4, 2003
22. Morris, I. The World of Shining Prince: Court Life in Ancient Japan. New York: The Clio Project, 2005
23. Mulhern, C. Heroic with Grace: Legendary Women of Japan. New York: M. E. Sharpe Incorporated, 1991
24. Nowaki, R. Women Warriors of Early Japan. Honolulu: University of Hawaii Printing Press, 2013
25. Onna bugeisha [\[https://www.sarehprice.com/blog/2017/11/2/who-were-the-onna-bugeisha\]](https://www.sarehprice.com/blog/2017/11/2/who-were-the-onna-bugeisha) skatīts 27/05/20 12:33
26. Robins - Mowry, D. The Hidden Sun: Women Of Modern Japan. Colorado: Westview Press, 1983
27. Sharma, A. Religion and Women. Albany: State University of New York Press, 1993
28. Toler, P. Women Warriors: An Unexpected History. Boston: Beacon Press, 2019
29. Tonomura, H. Women and Inheritance in Japan's early Warrior Society. IN: *"Comparative Studies in Society and History"*, vol. 32, no. 3, 1990
30. Trumble, E. Women Warriors: Defending Aizu During the Boshin War (1868-1869). Thesis: Florida State University, 2017
31. Tsutsui, W (ed.) A Companion To Japanese History. Oxford: Wiley - Blackwell, 2007
32. Turnbull, S. Samurai Women 1184 - 1877. Oxford: Osprey Publishing Midland House, 2010
33. Villa, F. Classic Patriarchal Values and their Effects on Working Japanese Women. IN: *"Revista Mundo Asia Pacifico"*, vol. 8, no. 14, 2019
34. Wright, D. Female Combatants and Japan's Meiji Restoration: The Case of Aizu. IN: *"War in History"*, vol. 8, no. 4, 2001
35. Women in Heian Period Japan [\[https://study.com/academy/lesson/women-in-heian-period-japan.html\]](https://study.com/academy/lesson/women-in-heian-period-japan.html) skatīts 28/05/20 13:35

36. Yabuta, Y. Rediscovering Women in Tokugawa Japan. Thesis: Harvard University, 2000
37. Yosaburo, T. The Economic Aspects of the History of the Civilization of Japan. Sydney: Allen & Unwin Publications, 1930
38. Yoshie, A. Gendered Interpretations of Female Rule: The Case of Himiko, Ruler of Yamatai. IN: *"U.S.–Japan Women's Journal"* no. 44, 2013